

Dominis sanctis, et apostolica sede dignissimis in Christo patribus, omnibus episcopis Radegundis pectrix.

Congruæ provisionis tunc roboraliter ad effectum tendit exordium, cum generalibus patribus, medicis, ac pastoribus, ovilis sibi commissi causa auribus traditur, eorumque sensibus commendatur, quorum participatio de charitate consilium, de potestate suffragium, de oratione ministrare poterit interventum. Et quoniam olim vinculis laicalibus absoluta, divina providente et inspirante clementia, ad religionis normam visa sum voluntarie duce Christo translata; ac

^a Soror sancti Cæsarii; aut certe junior altera, si *degit* legas. Duæ siquidem ejusdem nominis et muneris Cæsariæ fuerunt. Una sancti Cæsarii germana, quam Cæsarius frater condito a se monasterio abbatissam præfecit, eique regulam, sub qua cum suis viveret, instituit. Posterior altera, quæ priori, su-

perstite adhuc Cæsario defunctæ, in abbatissæ munere successit, ut auctor est Cyprianus in Vita sancti Cæsarii, quam Cæsariæ hujus rogatu composuit. Ab hac eadem Radegundis regulam Cæsarii, quem monasterio suo traderet, expetit. JAC. SIM.

Reliqua videsis tom. præced. col. 522, ubi hæc epistola a Gregorio Turonensi refertur.

perstite adhuc Cæsario defunctæ, in abbatissæ munere successit, ut auctor est Cyprianus in Vita sancti Cæsarii, quam Cæsariæ hujus rogatu composuit. Ab hac eadem Radegundis regulam Cæsarii, quem monasterio suo traderet, expetit. JAC. SIM.

DECRETUM EPISCOPORUM,

QUOD SUSCEPTA BEATÆ RADEGUNDIS EPISTOLA CONSCRIPSERUNT.

Dominæ beatissimæ, et in Christo ecclesiæ filiæ Radegundi, Euphronius, Prætextatus, Germanus, Felix, Domitinnus, Victorius et Domnolus, episcopi. Sollicita sunt jugiter circa genus humanum im-

mensæ divinitatis provisura remedia, etc.

Reliqua videsis Greg. Turon. lib. ix, cap. 39, col. 516 tom. præced.

ANNO DOMINI DLXXXIII-DLXXVII.

BENEDICTUS PAPA I.

NOTITIA EX LIBRO PONTIFICALI.

Benedictus ^a natione Romanus ex patre Bonifacio, ^b quatuor (a), mensem unum, dies viginti octo [*Cod. Luc., novem*]. Ejusdem [*Cod. Luc.,*

eodem] tempore gens Langobardorum ^c invasit totam Italiam, simulque et fames nimia, ut etiam multitudo castrorum se traderet Langobardis, ut tempe-

NOTÆ SEVERINI BINII.

^a Cum Romana sedes ob tumultus bellicos vacasset menses decem et tres dies, Benedictus, quem Græci Bonosum nominant, creatus est pontifex die 16 Maii, anno Christi Redemptoris 573. Hujus tempore Langobardi maxima ex parte idolorum cultores, Ecclesiam dira persecutione vexarunt, loca sacra effossis sanctorum martyrum sepulcris profanarunt, ædificia in suburbiis Romæ diruerunt, sanctum Carbonei episcopi cum suis clericis in exilium fugarunt, octoginta rusticos, quorum quadraginta immolatis carnes comedere, alii caput capræ adorare recusabant, supplicio mortis affecerunt. Hac persecutione ea miracula contigerunt quæ in libris dialogorum recensentur apud eundem Gregorium de sancto Carbonei episcopo, Santulo, aliisque presbyteris. Justinus imperator Anastasium Antiochenum, ob quædam crimina illi objecta depositum, relegavit. Qua re cum magnam apud Deum offensam merito incurrisset, omnia illi deinceps in pejus ruere cœperunt. Persæ

magna strage exercitum ejus prostraverunt. Cujus rei nuntium dum ad ipsum imperatorem perlatum esset, mente abalienatus fuit, dilucidis interdum intervallis ad modicum duntaxat temporis spatium respiciens. Ab hoc malo corporis liberatus est, quando ad conciliandum sibi divinum numen templum extruxit Dei genitrici Mariæ, quæ ei tantum sanctitatis præstitit, ut dilucido intervallo potius, cunctis recte dispositis, statum reipublicæ in tuto collocaret. (*Ex miscell. Hist.*)

^b Annis quatuor, mense uno et viginti octo diebus sedem pontificiam tenuit. Obiit enim anno Redemptoris nostri 577, pridie Kalendas Augusti.

^c Quo tempore Langobardi in Italiam venerint, supra dixi in notis ad vitam Joannis. Hæc Anastasii fortasse intelligenda sunt de eorundem grassatione illa, quam sanctus Gregorius inter sævas Ecclesiæ persecutiones annumerat.

(a) Eadem habet Cod. ms. Hardysil. LABB

rare posset inopiam famis. Quod dum cognovisset A Justinus [Cod. Luc., Justinianus] piissimus imperator, quia Roma periclitaretur fame et mortalitate [In Cod. Luc. deest et mortalitate], misit in Ægyptum, et oneravit naves frumento, et transmisit Romam. Et sic misertus est Deus Italix. In istis laboribus et afflictionibus positus [Cod. Luc., his diebus] sanctissimus Benedictus papa mortuus est. Qui sepultus est in

basilica beati Petri apostoli secretario, pridie Kalendas Augusti [In Cod. Luc. deest pridie Kalendas Augusti]. Hic fecit ordinationem unam per mensem decembrem, presbyteros quindiesim, diacones tres, episcopos per diversa loca numero viginti unum. Et cessavit episcopatus menses tres, dies decem [Cod. Luc. addit sub die 30 mensis Julii].

JOANNIS DOMINICI MANSI

IN FRAGMENTUM EPISTOLÆ BENEDICTI CENSURA.

Longiusculum fragmentum epistolæ Benedicti papæ ex Gratiani palea ad can. 18, c. 27, q. 2, hic eribitæ ab omnibus quidem seu apocryphum rejectum, sed dubito an merito. Quoniam enim suspicionis suæ titulus ipse, ut in Editis legitur, mereri potest, ambiguum est tamen num sincerus Gratiani Codex eundem præferat qui in Editis apparet. Gratianus enim editus epistolam hanc latam præfert Patriarchæ Gradensi, qui sane patriarcha Benedicti I ætate audiri nondum coeperat. Verum in meo decreti Codice, quod sæculo ipso Gratiani, vel initio succedentis, scriptum non inani conjectura suspicor, ita lego: *Benedictus servus servorum Dei N. salutem.* In margine vero alia, ut suspicor, sed æque antiqua manu additum est: *Graduensi patriarchæ, et Dominico ejus suffraganeo.* Lecto ista præcipuum argumentum adversus sinceritatem hujus epistolæ enervat. Verum adhuc perseverat suspicio, in eo quod Benedictus *servus servorum Dei* sese appellat, quem sane titulum coepisse aiunt, a sancto Gregorio. At cum testis ejus institutionis a sancto Gregorio coeptæ Joannes diaconus afferatur scriptor multo recentior ætate sancti Gregorii, unica ejus auctoritas tanti æstimanda non est, ut validum ex ea argumentum contra illam deducatur. Utinamque res habeat sese, cum ex Gratiano minime constet cuinam Benedicto tribuenda epistola sit, alterius fortasse Benedicti scriptum erit sincerum. Variantes quæ in ansulis adscriptæ sunt, Romanis decreti correctoribus debentur.

BENEDICTI PAPÆ I

FRAGMENTUM EPISTOLÆ AD GRANDENSEM PATRIARCHAM.

PALÆA.

Benedictus Servus servorum Dei a Graduensi patriarchæ salutem, etc.

Lex divinæ constitutionis apostolicam cathedram [Al., sedem] totius posuit orbis terrarum magistram [Cod. Luc., magistratum], ut quidquid ubique locorum dubitatur, ab ea ratio ejusdem requiratur. Affatus est autem nos suis litteris ejusdem cathedræ sessorem, ac percunctatus est quidam vestras [Al., vir] nomine Joannes, pro connubio filix suæ superstitis: cujus soror defuncta cuidam juveni, Stephano nomine, simplicibus verbis fuerat desponsata, et antequam ad nuptias perveniret, morte præventa: utrum scilicet cum eodem juvene possit matrimonium celebrari superstitis filix, nec ne. Namque testatus hujus rei rationem apud vos haberi ambigam. Quam Deo docente reddimus his verbis certissimam. Protoplastus ille, radix et origo nostræ [Cod. Luc., nostra] detractam sibi costam in mulierem videns formatam, prophetico spiritu inter alia protulit: *Propter hoc relinquet homo patrem et matrem, et adhæret*

Uspri suæ, et erunt duo in carne una (Gen. 11). Quibus verbis innouit non aliter virum et mulierem posse fieri unam carnem, nisi carnali copula sibi cohæreant. Qui ergo nequaquam mistus est extraneæ mufferi frudere nuptiali, quo pacto per nuda sponsionis verba possunt una caro fieri, nullatenus valemus intueri. Propinquitatis enim sanguinis verbis dicitur, non verbis efficitur, sed [Cod. Luc., non verbis efficitur, sed] neque osculum parit propinquitatem, quod [Al., quia] nullam facit sanguinis commixtionem. Quoniam vero ita prorsus sese habet res Joannis istius, ut velit secundam filiam illis nuptiis copulare, cui primam jam decreverat desponsare, censura apostolici magistratus mandamus hoc absque ullius criminis vitio posse fieri, si utriusque partis sederit voluntati. Nam cur prohibeatur, quod prohibendum [Al., prohibitum] nunquam sancta Scriptura declarat? Sed neque mundanæ leges, connumeratis personis quæ inter se nuptias non b contrahunt, de hujusmodi aliqui dicunt. Ne ergo absægetis quod negandum nulla ratione docetis [Al., monstratis].

^a De hoc titulo ut est in Codice Lucensi, superius dixi. Deest vero in eodem Codice vox palea. MANSI.

^b In Cod. Luc. deest non, et sequitur, *contrahunt de re hujusmodi. Idem.*